

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 221

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 25-67
POSLOVALNICA CELJE: Prešernova 3. tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, sreda 27. septembra 1939

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Pred novimi zgodovinskimi odločitvami

Danes nova posvetovanja med Ribbentropom in Molotovom v Moskvi — Priprave za novo Mussolinijevo mirovno posredovanje na podlagi dovršenih dejstev in novih interesnih področij — Skrivnostna pogajanja med Estonko in Rusijo — Varšava se je spremenila v goreče razvaline — Vedno večja bojna aktivnost na zahodnem bojišču

Srahotno uničevanje oblegane Varšave

LONDON, 27. sept. Reuter. Poročilo, ki je prišlo po daljšem času iz Varšave, pravi, da je mesto v razvalinah. Nemci so v teku včerajšnjega dneva samo 2 uri mehali z bombardiranjem. Drugače pa je mesto ves čas pod hudim ognjem. Tudi 200 nemških letal je napadlo mesto. V mestu je veliko požarov, ki jih zaradi pomanjkanja vode ni mogoče pogasiti. Na stotine konj, ki so poginili zaradi granat, so na mestu razkosali in delijo meso med prebivalstvo. Oskrbovanje s hrano je oteženo.

PARIZ, 27. septembra. Havas. Poročilo o obrambi Varšave pravi: Minila noč in danes dan sta bila najtežja momenta obleganja. Nemci so se lotili sistematičnega pustošenja Varšave s težkimi topništvom in z letali. Od rane zore so rojili letal bombardirali središče mesta z vžigalnimi bombami in zanesli na stotine požarov. Osem sovražnih letal je bilo sežganih. Poljski vojaški oddelki, ki se borijo v predmestjih, so manje trpeli kakor prebivalstvo, ker je bilo bombardiranje naperjeno proti njemu, da bi ga moralno oslabilo. Števila mrtvih je nemogoče preceniti. Varšava je zdaj vsa v razvalinah. Požari in razdejane hiše otežujejo ali onemogočajo promet po nekaterih ulicah. Zadnje osebe tujih poslaništev bi včeraj opoldne moralo zapustiti mesto, a to so se odpravljali na odhod.

Nemško poročilo izpred Varšave

BERLIN, 27. septemb. (DNB.) »Deutscher Dienst« piše, da so že 8. septembra nemške oklopne čete, ki so prišle do Varšave, ugotovile, da ni odprto mesto, ampak trdnjava, ki jo branijo ostanki poljske vojske z vsemi sredstvi in so sodelovanjem oboroženih civilistov. Mestna oblastva so pozvala vse prebivalstvo, naj gre na barikade. Nihče ne more trditi, da so v prestolnici Poljske še kake politične in vojaške osebe, ker je zdavnej internirane v Romuniji. Najbolj je tudi, da je Varšava edini in poslednji otok poljskega odpora, ki ne more ničesar več spremeniti na usodi Poljske. Varšavska trdnjava se brani brez ozira na žrtve med prebivalstvom. Angleška propaganda pa daje potuho

je bilo bombardiranje tako strašno, da so se odločili ostati v mestu. Oblegani Modlin se še vedno hrabro brani. Varšavska posadka je odbila nemški napad na sektorju Mokotova. Varšavska posadka se še vedno drži na gorečih razvalinah in se herojsko brani.

PARIZ, 27. sept. Havas poroča iz Varšave: Poljska prestolnica izgleda zdaj kot prostrano utrjeno polje na pol v razvalinah. Nemške čete, katerih vkorakanje v Varšavo je javil nemški radio že 8. septembra, še niso vdrle v mesto, razen v nekatera predmestja na zahodu in severu. Povsod zadevajo na trdovraten odpor poljskih čet in prebivalcev. Starci, žene, dečki in dekleta dajejo dragoceno pomoč vojakom. Sanitetna služba je pomnožena s skavti in bolničarkami iz medicinske šole. Pogled na mesto, ki je večinoma že kup kamenja, je žalosten. Vendar ni Varšava edino torišče poljskega odpora. Polotok Hela pri Gdansk se še vedno drži, kakor tudi še neke postojanke jugozahodno od prestolnice.

RIM, 27. septembra. Stefani poroča iz Kovna: Čez litvansko mejo še nadalje prihajajo oddelki poljskih čet, zlasti konjenica. Poljski vojaki izgledajo zelo izčrpani. Pripovedujejo tudi, da je sloveči poljski general Zeligowski padel v bojih proti sovjetskim četam.

Varšavi, hrabreč prebivalstvo preko radia. Ta propaganda stalno naglašja, da je Varšava svobodno mesto. A Varšava nikoli ni bila svobodno mesto. Ona je trdnjava. Varšavska predmestja so utrjena in jih je treba sistematično osvajati. Z zavzetjem predmestja in trdnjave Mokotov je storjen prvi razcep v obroču utrd.

SVEDSKI PROTEST V BERLINU

BERLIN, 27. septembra. Švedski poslanik je protestiral pri nemški vladi zaradi potopitve dveh švedskih ladij po nemških podmornicah.

FRANCOSKO LETALO NA SARDINII

RIM, 27. septembra. Neko francosko letalo je pristalo na severovzhodni obali Sardinije. Letalo je bilo zaplenjeno, šest letalcev pa interniranih.

Luknja v Siegfriedovi črti

PARIZ, 27. septembra. Reuter. Francosko poročilo od davi pravi, da je bila noč na fronti mirna. Francoska artilerija obstreljuje Siegfriedovo črto pri Wissembourgu ter je med Saarbrücknom in Merzigom naredila v črti že veliko luknjo. Nemška artilerija živahno reagira. V Pa-

rizu misli generalni štab, da streljajo Nemci z artilerijo zato, da omogočijo svojim četam, da znova zgradijo porušene blokhauze, ki jih je francoska artilerija včeraj porušila. Luknjo v Siegfriedovi črti hočejo na vsak način zadelati.

Vedno srditejši boji na zahodu

PARIZ, 27. sept. Francosko poročilo pravi, da so posebno močni artilerijski boji v okolici Zweibrückna in Pirmasensa. Nemški napad je bil odbit. Francoske čete so zavzele strategično silno važen položaj pri Hornbachu ter prišle v kontakt s prvimi stražami Siegfriedove črte. Opaža se dovoz novih čet iz Poljske. V ozadju gradijo Nemci podnevi in ponoči nove obrambne črte.

PARIZ, 27. sept. Havas. Včeraj ves dan nemški topovi niso prenehali grmeti na osrednjem sektorju zahodne fronte, raztegaajočem se od Malih Vogeov do gričev nad bregom Bliese. To področje je že štiri dni torišče živahne delavnosti tam razvršenih čet. Najbolj pa ga je vzela pod ogenj nemška artilerija. Treba je pripomniti, da je to ozemlje med Zweibrücknom in Pirmasenom edino na zahodni fronti, ki je po svoji strukturi naraven branik in nima značaja stalnih utrdb kakor Maginotova in Siegfriedova črta. V področju med Saro in Moselo je prišlo do prask, v katerih so bile nemške čete vržene nazaj na nemška tla in so Francoza zavzeli vas Perl. Včeraj ob jutrnji zori so Nemci poskusili nov napad, a so bili odbiti. Tudi na levi obali Saare je bilo včeraj veliko aktivnosti, zlasti od artilerije, tako francoske kakor nemške.

Francoski vojaški krogi poudarjajo, da je vprašanje koncentracije nemških čet ob švicarski in belgijski meji zbudilo pozornost francoske vrhovne komande. Izvidniški poleti francoskih letal globoko v nemško zaledje tja do Aachena kakor tudi na levem bregu Rena in druga obvestila dokazujejo, da so Nemci zbrali nove čete na vsem porenskem področju. Podobna je, da ta pojačenja prihajajo tudi z vzhoda.

LONDON, 27. sept. Posebni Reuterjev poročevalec na zahodni fronti je poslal svoji agenciji od nekdaj iz Francije brzojavno poročilo, ki pravi, da angleške čete in transporti neprestano prihajajo v Francijo in se takoj odpravljajo na določena mesta. Generalni štab dela s polno paro, toda o njegovih načrtih ni nikomur nič znanega. Kar se o tem v javnosti govori, so samo ugibanja.

BASEL, 27. sept. Nemško protiletalsko topništvo je 10 km od švicarske meje obstreljevalo neko francosko letalo, ki je letelo nad Schwarzwaldom.

BRUSELJ, 27. sept. Na belgijsko ozemlje je padlo veliko število nemških izstrelkov, ker so Nemci obstreljevali neko francosko letalo. Informativno ministrstvo zanika, da bi Nemci zbirali čete na belgijski meji.

Rusko bojno poročilo s Poljskega

BERLIN, 27. septembra. DNB poroča iz Moskve: V poročilu generalnega štaba rdeče vojske o operacijah na Poljskem od 26. septembra je rečeno: Nadaljuje se pohod sovjetskih čet k demarkacijski črti. Zasedena so mesta Osovec, Holm, Zamostje, Rava, Rava Ruska, Sambor in Turka. Pri likvidaciji ostankov

poljske vojske na zasedenih področjih je bilo ujetih skupno 30.000 Poljakov, od teh 25 tisoč na sektorju pri Brest Litovskem.

Monsignor Sramek v Parizu

PARIZ, 27. sept. Mons. Sramek, voditelj čeških katolikov in bivši čekoslovaški ministrski predsednik, je prišel v spremstvu dosedanjega predsednika edine dovoljene stranke v protektoratu, Hále, v Pariz. Podal je izjavo o položaju na Češkem in Moravskem, ko je zapustil protektorat. Govoril je tudi o usodi katoliške cerkve in konfiskaciji samostanov.

Napada na Friedrichshafen ni bilo

LONDON, 27. sept. Reuter. Čeprav je nemška uradna agencija včeraj javila, da so Nemci sestrelili 8 francoskih letal, ki so napadla Friedrichshafen, javlja sedaj ista agencija, da napada na Friedrichshafen sploh ni bilo. To potrjujejo tudi Francozi, ki mislijo, da je bilo slišati pokanje v Friedrichshafnu zaradi eksplozije, ki ni izvirala od letalskih bomb.

DVE NEMŠKI LETALI NAD ŠVICO

CURIH, 27. sept. Dve nemški letali sta v veliki višini leteli nad švicarskim ozemljem.

Ribbentrop je znova odletel v Moskvo

Nasprotujoče si kombinacije o namenu drugega obiska nemškega zunanjega ministra

BERLIN, 27. sept. Nemški zunanji minister von Ribbentrop je davi na povabilo sovjetske vlade odletel z letalom iz Berlina v Moskvo, kjer se bo še danes današnjega dneva sešel s sovjetskimi komisarjem za zunanje zadeve Molotovom.

PARIZ, 27. sept. Odhod nemškega zunanjega ministra v Moskvo je vzbudil po vsem svetu ogromno zanimanje, ker se povečuje pričakovanje, da se pripravljajo neke nove akcije, o katerih pa je mogoče za enkrat samo še ugibati. Moskovsko povabilo o povabilu von Ribbentropa v sovjetsko prestolnico sicer pravi, da gre le za reševanje vprašanj, ki so v zvezi s Poljsko, vendar to ne bo edini in morda

tudi ne glavni predmet novih posvetovanj v Kremlju. Iz mnogih krajev prihajajo napovedi, da si bosta Rusija in Nemčija, kakor sedaj Poljsko, razdelili med seboj tudi baltske države, in sicer tako, da bi Rusija dobila Estonijo in Letonijo, Nemčija pa Litvo. Prav tako se govori, da bo sovjetska Rusija terjala od Romunije vrnitev Besarabije. V zvezi s tem so bile včeraj razširjene po svetovnem tisku alarmantne vesti o ruskem napadu na Romunijo, ki se pa niso potrdile. Vendar je gotovo, da so Rusi okrepili svoje čete tako na mejah baltskih držav, kakor tudi nasproti Romuniji. Na drugi strani pa krožijo tudi popolnoma nasprotna verzije, ki pravijo, da je potovanje von Rib-

bentropa v Moskvo v zvezi z nesoglasji, ki so nastala med Berlinom in Moskvo glede dokončne usode Poljske. Kakor rečeno, pa vseh teh kombinacij ni mogoče kontrolirati in je zato treba počakati na rezultate te najnovejše rusko-nemške diplomatske akcije.

BERLIN, 27. sept. DNB poroča iz Moskve: Vest, da pride zunanji minister rajha von Ribbentrop danes v Moskvo, je napravila v diplomatskih in tujih krogih največji vtis. Ta drugi obisk zunanjega ministra rajha v Moskvi smatrajo tu za nov dokaz, da nemško-sovjetsko sodelovanje predstavlja neomajen temelj bodočega novega reda v vzhodni Evropi.

Skrivnostna pogajanja med Rusijo in Estonsko

Po eni verziji gre za okrnitev estonske neodvisnosti v korist Rusije, po drugi pa samo za sklenitev nove trgovinske pogodbe — Afera zaradi pobegle poljske podmornice

TALLIN, 27. sept. Pogajanja, ki so v teku med estonsko in sovjetsko vlado, so gotovo usodnega pomena za Estonijo, daš jih čuva vlada v najstrožji tajnosti. Zunanji minister Selter, ki je priletel v Tallin po nove instrukcije, ni hotel podati nobene izjave, vendar se mu je poznalo, da je zelo zaskrbljen. V javnosti so se razširile govorice, da zahteva Rusija uporabo estonskih pristanšč v svoje vojaške namene, kakor tudi prevzem vse estonske zunanje trgovine.

PARIZ, 27. sept. Havas poroča iz Moskve: Estonski poslanik Rej je odpotoval davi v Estonijo, da bi pospešil pogajanja med Estonijo in sovjetsko Rusijo, o katerih vsebinski javnosti še niso znani nobeni točni podatki. Tudi zunanji minister Selter se je vrnil iz Moskve na Estonsko po nove instrukcije.

BERLIN, 27. sept. DNB poroča iz Moskve: Agencija Tass objavlja sporočilo v zvezi s pogajanj z Estonsko, ki pravi, da so se z ozirom na to, ker estonska vlada ni dala zadovoljivega pojasnila za stran pobega poljske podmornice iz tallinske luke, vodili razgovori med sovjetsko in estonsko vlado o vprašanju zavarovan

vanja morske obale. V resnici, pravi to sporočilo, je nerazumljivo, kako je mogla poljska podmornica izginiti iz tallinske luke. Vsiljuje se domneva, da je podmornica v pristanišču bila popravljena in preskrbljena z gorivom, tako da ji je bilo potem mogoče odpluti. Če se povrhi ima pred očmi tudi to, da so v vodah Finskega zaliva bile opažene tuje podmornice, izgleda verjetno, da imajo te podmornice svoje oporišče na obali Estonske. Iz tega razloga dobiva vse to vprašanje največji pomen.

TALLIN, 27. sept. Reuter. Estonske oblasti zanikujejo, da bi bile na ruski strani meje zbrane rdeče čete. Verjetno bo sporazum z Rusijo podpisan še v teku današnjega dneva. Šef estonskega generalnega štaba je izjavil, da se bo Estonija v primeru potrebe z vsemi sredstvi

bojevala proti napadalcu, kakor se je pred dvajsetimi leti. Glede ruskih napadov na Estonsko zaradi pobega poljske podmornice »Orzel«, pravijo Estonci, da ne držijo. Rusi namreč trdijo, da je prišla poljska podmornica poškodovana v tallinsko pristanišče, da so jo tam Estonci popravili, ji dali dovolj petroleja in ji sami omogočili pobeg. Estonci pa trdijo, da je vse to iz trte izvit, ker je bila estonska straža na podmornici ubita.

LONDON, 27. sept. Reuter poroča iz Helsinkov: Tu izjavljajo, da so netočne vse vesti o zbiranju sovjetskih čet na estonski meji. Besedilo rusko-estonske trgovinske pogodbe je že redigirano, kar se je zgodilo v najpristranejšem tonu. Pričakuje se, da bo ta tekst že te dni podpisan.

Skrivnostne podmornice pred Leningradom

LENINGRAD, 27. sept. Ruske vojne ladje so zagledale v Finskem zalivu periskopa dveh podmornic, v bližini Leningrada pa periskop neke tuje podmornice.

Rušilci so dobili takoj nalogo, da podmornice uničijo. Misli se, da je neke na Estonskem tajna podmorniška baza.

Ta teden bo zgodovinsko odločilen

Rim, 27. septembra. V tukajšnjih političnih krogih smatrajo ta teden za zelo odločilen za nadaljnji razvoj mednarodnih dogodkov. Kancelar Hitler in maršal Göring sta se vrnila z bojišča v Berlin že včeraj in sta imela več posvetovanj z vodilnimi politiki in generali, kakor tudi s von Ribbentropom pred njegovim pletom v Moskvo. Pričakuje se s tem v zvezi, da bo preko Mussolinija stavljen že te dni nov posredovalni mirovni predlog Angliji in Franciji. V tem predlogu se bo skušalo preprečiti nadaljnjo vojno na po-

dlagi priznanja izvršenih dejstev na Poljskem in na podlagi zahteve, da se vzhodna in južnovzhodna Evropa prepusti kot interesno ozemlje izključno le vplivu Nemčije, Rusije in Italije. Ta delitev bi šla nekako tako, da bi Jugoslavija in Grčija sodelovali najtesneje z Italijo, Madžarska z Nemčijo, Romunija, Bolgarija in Turčija pa z Rusijo. Ako pa ta akcija za sklenitev miru na tej bazi ne bo uspela — in zdi se, da Anglija in Francija na to ne bosta pristali — potem bo Nemčija prešla tudi na zahodnem bojišču v veliko ofenzivo.

Boljševizacija zasedenega ozemlja

PARIZ, 27. sept. Havas poroča iz Moskve: Poljski in ostali veleposestniki, trgovci, podjetniki in drugi gospodarstveniki v zasedenem ozemlju so pred sovjetskimi četami deloma pobegnili, deloma so pa bili pozaprti. Sovjetska oblastva so zato odredila, da prevzamejo njihovo lastnino krajevni sovjeti, ki se naglo ustanovljajo. Ti bodo do nadaljnjega tudi vodili industrije in trgovine. Kolektivizacija zemlje se še ni pričela, pač pa je bilo na-

ročno kmetom, naj si sami med sobo porazdelijo veleposestniško zemljo in njihovo živino. Tudi na poljskem narodnem ozemlju se naglo organizirajo sovjetski vodja poljskih komunistov Kowalski je na Stalinov poziv že odpotoval v Moskvo, kjer vstopi v vodstvo komisariata za zasedeno ozemlje. Pripravlja se tudi posebna poljska izdaja uradne »Pravde«, ki bo izhajala za enkrat v 250.000 izvodih.

Usodno angleško naročilo Poljakom

BUKAREŠTA, 27. sept. Poljski letalski častniki, ki so se umaknili v Romunijo, so izpovedali, da poljsko letalstvo v prvih dneh vojne zato ni izvršilo nobenih napadov na nemško ozemlje, ker je tako želela Anglija. London se je postavil na stališče, da je treba opustiti vse letalske napade na nemško ozemlje, da se ne bi pri tem ubijalo tudi civilno prebivalstvo.

Ta taktika je Poljakom kmalu zelo škodovala. Medtem ko so nemška letala uničevala zaledje poljske vojske in ovirala njihovo koncentracijo, je ostalo zaledje nemške vojske popolnoma nedotaknjeno. S tem je bilo poljsko letalstvo prisiljeno v defenzivo in potem ni več moglo misliti na kak napad na nemško ozemlje.

Lindbergh za Roosevelta

PARIZ, 27. sept. Havas javlja iz Washingtona: Vse kaže, da je skupina Rooseveltovih nasprotnikov, ki so bili za izoliranje Amerike v sedanjem evropskem sporu, zgubila vidnega predstavnika. Polkovnik Lindbergh se je včeraj sestal s šestimi senatorji, ki so znani kot pristaši odprave prepovedi o izvozu orožja. Po sestanku je Lindbergh izjavil, da odobrava Rooseveltovo stališče. Eden izmed senatorjev, ki so bili navzoči na sestanku,

je prav tako izjavil zastopnikom tiska, da Lindbergh ni pristaš izoliranja USA. Nasprotno, slavni letalec se popolnoma strinja z onimi senatorji, ki zahtevajo odpravo prepovedi izvoza orožja. V zvezi s tem javljajo listi, da se je odbor za zunanje zadeve ameriške legije odločil, da ne bo sodeloval v bojih za ali proti odpravi o prepovedi izvoza orožja. Odbor je poslal predsedniku Rooseveltu lojalno izjavo, v kateri izraža željo, naj Roosevelt in kongres sama izdeta vse potrebne ukrepe, da USA ne bodo zapletene v vojno.

Tudi dr. Harminec odstavljen

BERLIN, 27. sept. Nemška uradna agencija objavlja, da je inž. Harminec, bivši slovaški konzul v Londonu, ki je dajal v imenu Slovaške neke izjave angleški vladi ter poročila o nezadovoljstvu slovaškega naroda z razmerami, bil že pred mesecem dni odstavljen s svojega položaja.

RDEČI KRIŽ ZA BEGUNCE

PARIZ, 27. sept. Havas javlja iz Zeneve: Poljski vojaki in civilni begunci prihajajo v velikih množinah v države, ki mejijo na Poljsko. Zveza združenj Rdečega križa je zategadelj v stikih z združenji Rdečega križa v Letoniji, Litvi, Romuniji in Madžarski, da laže pomaga beguncem.

GRANDI SE JE OPRAVIČIL

LONDON, 27. sept. Italijanski minister Grandi, bivši poslanik v Londonu, se je opravičil Halifaxu, da ne more priti na poslovljno avdienco k angleškemu kralju. V London bo prišel pozneje.

Četrto Chamberlainovo poročilo parlamentu

LONDON, 27. septembra. Na včerajšnji popoldanski seji angleške spodnje zbornice je podal ministrski predsednik Chamberlain svoje četrto poročilo od izbruha vojne. Poročal je uvodoma o drugem sestanku angleško-francoskega vojnega sveta, na katerem je bilo doseženo o vseh vprašanjih popolno soglasje. Glede ruske akcije na Poljskem je Chamberlain dejal, da je postala jasnejša, v čem in zakaj pa ni povedal, ampak le opisal že znane dogodke in operacije sovjetskih čet ter določitev demarkacijske črte med Rusi in Nemci, pri čemer je posebno naglasil, da so dobili Rusi žitnico Poljske in tudi petrolejske izvlečke. Občuduje pa poljski narod, ki se še vedno brani v Varšavi in drugod.

Nato je govoril o zahodnem bojišču in

dejal, da je zavezniška vojska že doslej na nekaterih mestih napredovala ter obdržala zavzeto ozemlje. Letalstvo se udeležuje izvidniške službe in zasledovanja nemških podmornic. Dominantni pripravljajo ekspedicijsko vojsko, ki jo bodo poslali v Evropo, dobavljajo pa tudi orožje in živila. Blokada Nemčije na morju se je že popolnoma posrečila. Nemške trgovske ladje so popolnoma izginile z vseh morij. Doslej je bilo zaplenjenega že okoli četrte milijona ton v Nemčijo namenjenega blaga. Vlada pa upa, da bo z nadaljnjimi ukrepi še bolj izpolnila blokado Nemčije. Anglija spoštuje pri tem ladje nevtralnih držav in ni še nobene potopila, kakor to delajo Nemci.

Ves angleški imperij in ves narod se vedno bolj udeležujeta vojne. Zato ni no-

benega dvoma, da bo zmagal samo letalski bo pógumnejši in vztrajnejši. Anglija in Francija hočeta to biti. Anglija sledi ko prej trdno na stališču, da je treba enkrat za vselej onemogočiti še nadaljnje napadanje in podjarmljanje narodov, ker se je to zgodilo z Avstrijo, ČSR in sedaj Poljsko. Angleški in francoski narod sta trdno odločena doseči zastavljeni cilji.

Mornariški minister Churchill je podal nato poročilo o operacijah na morju. Dejal je, da plove nemoteno 2000 angleških ladij po vseh morjih. Uničevanje nemških podmornic se nadaljuje in jih je najbrže uničenih že četrtilina. Zastita trgovskih ladij se že izvaja in bo v kratkem še izpolnjena.

Delna demobilizacija na Slovaškem

BRATISLAVA, 27. sept. Ker so slovaške čete že dosegle svoje cilje na Karpatih, je bil izdan ukaz o delni demobilizaciji. Pod orožjem ostanejo v glavnem le pripadniki specialnih čet in vsi častniki.

BRATISLAVA, 27. sept. General Lili je po fúhrerjevem nalogu izročil vrhovnemu poveljniku slovaške vojske in ministru za narodno obrambo generalu Katkoviču znak priznanja za sijajne zasluge slovaške vojske red železnega križa. Enako sta bila odlikovana poveljnika prve in tretje divizije general Pulanis in polkovnik Malar.

RAZPUST KOMUNISTOV V FRANCJI

PARIZ, 27. sept. Havas: Vsi listi odobravajo razpust komunistične stranke v Franciji.

NOVO VODSTVO ŠPANSKE FALANGE

BERLIN, 27. sept. DNB poroča iz Burgoša: V samostanu Las Huelgas so v navzočnosti generala Franca bili dnevno zapriseženi člani novega narodnega vodstva falange. Nato je predsednik Capa sprejel člane diplomatskega zbora.

AMERISKE POMORSKE VAJE

NEW YORK, 27. septembra. Veliki ameriške mornarice je odplul proti severno-vzhodnemu obočju, kjer bodo pomorske vaje.

ročno kmetom, naj si sami med sobo porazdelijo veleposestniško zemljo in njihovo živino. Tudi na poljskem narodnem ozemlju se naglo organizirajo sovjetski vodja poljskih komunistov Kowalski je na Stalinov poziv že odpotoval v Moskvo, kjer vstopi v vodstvo komisariata za zasedeno ozemlje. Pripravlja se tudi posebna poljska izdaja uradne »Pravde«, ki bo izhajala za enkrat v 250.000 izvodih.

Napad na potniško letalo

BERLIN, 27. sept. Neko nemško lovsko letalo je pomotoma streljalo s strojnico na holandsko potniško letalo, ki pripada družbi KLM. Pomota je nastala zaradi tega, ker je holandsko letalo na las podobno sovražnim bombnikom ter tudi ni bila nikjer označena narodnost. Za nem-

škega letalca je bilo tudi sumljivo dejstvo, da se je holandsko letalo polikovalo skriti v oblakih. Pri obstreljevanju strojnico je bil ubit neki Šved. Ostalih devet potnikov je z letalom srečno pristalo na amsterdamskem letališču.

VPRAŠANJE ŠVICARSKE TRGOVINE

PARIZ, 27. sept. »Excelzior« razmotri vprašanje švicarske mednarodne trgovine ter v zvezi s tem poudarja, da je treba ukreniti vse potrebno, da se bo v Švico uvozilo samo ono blago, ki se ne bo dalje izvažalo. »Victoire« je mnenja, da je Nemčija še vse premalo blokirana in da se bo morala blokada v toliko povečati, da Nemčija ne bo mogla trgovati ne z Ameriko in ne z Azijo po prekomorskih poteh.

REŠENCI Z »ROYAL SCEPTERJA« V SAN SALVADORJU

LONDON, 27. septembra. Reuter. Kakor vse kaže, je 32 mož posadke parnika »Royal Scepter«, ki ga je potopila nemška podmornica, še vedno živih. Lastniki tega parnika so namreč prejeli danes obvestilo, da je neki drugi angleški parnik, ki je plul v bližini »Royal Scepterja«, ko se je

ta potapljal, izkrcal 32 mornarjev v San Salvadorju. Lastniki pričakujejo še uatanejših poročil.

LONDON, 27. septembra. V San Salvadorju je prispelo 32 rešencev z angleškega parnika »Royal Scepter«, ki je bil 8. septembra potopljen od nemške podmornice.

ROMUNSKI DEMANTI

BUKAREŠTA, 27. sept. Rador. Uradno se izjavlja, da se rdeča vojska ne zbira ob besarabski mejl.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo oblačno in tiho vreme. Včeraj je bila največja toplota 14,5, danes najnižja 1,8 opoldne 12,0.

Borza. C u r i h, 27.7. sept. Devizni Pariz 10.05, London 17.70, New York 442.75, Bruselj 75.12, Milan 22.40, Amsterdam 235 pet osmink, Berlin 1770.

Novice

Letošnja jesen v Slovenskih goricah

Trgatev bo zamudna, ker primanjkuje delovnih moči

Nastopila je doba, ki se je naš vino-
radnik, pa tudi viničar prejšnja leta ve-
selil. Dobri so bili časi za našega vino-
gradnika prva povojna leta, ko je lahko
svoj vinski pridelek primerno vnovčil, pa
tudi viničarju se je boljše godilo, ker ga
je lahko vinogradnik boljše plačal in so-
dalna beda ni tako občutno pritiskala
na dandanes.

Jesen, ki je zajela gorice, v katerih od-
meva petje klopotev, dandanes ne kaže
ravno veselega razpoloženja. Težke raz-
mere, ki tiščijo vse, ne prizanašajo tudi
našemu Slovenjgoričanu, ki ga mučijo v
prvi vrsti gospodarske skrbi. Padec ko-
šnice, pomanjkanje delovnih moči itd.
Trgatev je letos zamudna, ker manjka
delovnih moči. Pravtako zaostajajo tudi
dela pospravljanja pridelkov in
ozimine. Najbolj občutno za naše-
ga kmeta, bajtarja in viničarja pa je to,
da ne more prodajati svoje živine po za-
dovoljvi ceni, ker pri nas še ni organi-
ziran trgovine. Kmetje zaradi teh ne-
marnih razmer koljejo živino v velikih
razprodajah. Izkazalo se je, da je ta na-
čin vnovčenja živine mnogo bolj ugoden.
Vprašanje pa je, kako dolgo se bo lahko
to razvijalo; ko tudi kmet in delavec ne
bosta imela denarja, da bi si privoščila

meso.

Druge skrbi mučijo Slovenjgoričana
radi letošnje v splošnem slabe letine. Pri-
delek krompirja je minimalen, enako fi-
žola, nič boljši ni bil žitni pridelek in pri-
delek sena ter otave. Kako se bosta kmet
in viničar preživljala skozi zimo, kako
bosta krmila živino, ko je draginja že za-
vzela tolikšen obseg? Kdo bi se naj ve-
selil ob času trgatev? Žalosten občutek
se nam vzbuja, ako se ozremo v slove-

njgoriške vrhove in zidanice, kjer mesto
petja in veselja vlada zatišje. Šolska de-
ca je morala prijeti za plug in brano, ker
ni denarja za potrebne delovne moči, če
jih je sploh mogoče dobiti.

V teh razmerah preživljamo jesen in
čas trgatev. Apeliramo na državno ob-
last, da ne praznuje pri podelitvi priznanj
podpor svojcem vpoklicanih Slovenjgo-
ričanov.

Samske in poročne liste je ponarejal

Celje, 27. septembra.

Radi ponarejanja samskih in poročnih
listov se je včeraj pred okrožnim sodi-
ščem v Celju zagovarjal 43-letni Pivec
Ivan, rodom iz Poljčan. Izdajal se je za
ekonoma. Pred 20 leti se je poročil in
imel v zakonu 7 otrok. Leta 1931 se je
ločil, nakar se je spoznal z drugo. Da bi
dokazal, da je samec, je napravil leta
1937 lažni samski list in ga pokazal svoji
drugi izvoljenki. V Ljudsko posojilnico v
Celju je vložil 50 dinarjev, knjižico pa
predružil tako, da je iz resnične na-
ložbe vpisal znesek 88.550 din. Tako po-
pravljen knjižico je pokazal ljubici, da bi
si pridobil njeno naklonjenost. Rekel ji

je, da bosta ob priliki kupila posestvo in
se poročila. Vselila sta se v Pintarjevo
hišo v Čretu pri Celju, meseca aprila le-
tos pa sta prevzela upravo posestva le-
karnarja Tončiča v Kasazah, pred kate-
rim sta se izdajala kot zakonca. Med obe-
ma pa je prišlo do nesoglasij in tudi do
pretepa in »žena« je svojega »moža« pri-
javila oblasti. Pivec je bil obsojen na
stiri mesece strogega zapor. — Včeraj
se je zagovarjal tudi bivši občinski tajnik
v Vojniku 30-letni Leon Gorenšek radi
poneverbe občinskega denarja. Bil je ob-
sojen na 4 mesece strogega zapor, po-
gojno za tri leta.

Sezonskim delavcem v pomirjenje

Zadnje čase se širijo pri nas o sezon-
skih delavcih v Nemčiji in Franciji razne
razburilne vesti. Seveda so vse te go-
vorice brez podlage in samo po nepo-
trebnem begajo svoje naših sezonskih
delavcev in delavce same. Nešteto pisem,
ki jih dobivajo sezonski delavci od svoj-
nih v tujino, jih tako zbegajo, da mnogi
predčasno in popolnoma po nepotrebnem
zapuščajo delo pred potekom sklenjene
delovne pogodbe. Naše oblasti sporočajo
vsem svojim sezonskim delavcem, da so
vse sklenjene pogodbe z Nemčijo v pol-
ni veljavi in da se vsa določila glede za-

poslitve, dela, preskrbe, pošiljanja denar-
ja in povratka v domovino nemoteno iz-
vršujejo. Sezonski delavci iz Nemčije
lahko pošiljajo po običajni uradni poti do-
mov mesečno 40 RM, ki jih Narodna ban-
ka zamenjuje po uradnem kurzu, ki se
giblje nad 14 din. Po poteku delovnih
pogodb se bodo sezonski delavci lahko
mirno in brez vsakih zaprek vrnili v do-
movino. Prav tako je tudi z našimi se-
zonskimi delavci in izseljenci v Franciji.
Vsako beganje z vznemirljivimi vestmi
je samo škodljivo.

hude poškodbe. — 24 letnega delavca Fran-
ca Terška iz Laškega in 25 letnega po-
sestnikovega sina Mihaela Oprešnika iz
Laškega, so na cesti pri Marjagradcu na-
padli trije neznanci s kosami. Oprešnik je
dobil dve poškodbi na desni roki, na gla-
vi in vratu, Teršek pa na levi roki in na
levi strani prsnega koša. — Vsi napadeni
se zdravijo v celjski bolnišnici.

c. Nesreči. Enoletna hči krojaškega moj-
stra Milica Piklova iz Rečice ob Savinji,
je doma v stanovanju padla in si zlomila
desno ključnico. — 13 letni posestnikov sin
Jakob Silkovič iz Smarja pri Jelšah, je
doma padel s slive in si zlomil levo roko
v ramenu. — Oba ponesrečenca se zdra-
vita v celjski bolnišnici.

c. Prva slana je padla včeraj zjutraj
po nižjih legah okrog Celja.

c. Prvi kostanj so se že pojavili na celj-
skem trgu.

c. Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt
in industrijo za Celje in celjsko okolico
bo v torek, 3. oktobra, od 8. do 12. ure
v posvetovalnici Združenja trgovcev za
mesto Celje, Razlagova ulica 8.

Novi učitelji in učiteljice

Prosvetni minister je podpisal odlok, s
katerim so postavljeni za učitelje sledeči
učiteljski abiturienti(-inje):

Arko Vlasta, Razbor, Slovenji Gradec;
Benčina Slava, Sv. Marko, Ptuj; Brče Iva-
na, St. Jošt, Slovenji Gradec; Barič Sa-
vinka, Sv. Ana, Maribor, levi breg; Bi-
pianko Alfred, Sv. Duh, Haloze, Ptuj;
Cotič Draga, Vučja gomila, Murska Sobota;
Cenčič Tatjana, Bele vode, Slovenji Gra-
dec; Carni Koloman, Apače, Ljutomer;
Cretnik Jože, Sv. Jedert, Laško; Čuček Du-
šica, Sv. Danijel, Dravograd; Duša Teo-
dora, Stara vas, Brežice; Dekval Amalija,
St. Rupert, Laško; Dolinšek Viktor, Bo-
donci, Murska Sobota; Drofenik Vida, Rad-
mirje, Gornji grad; Eržen Franc, Vuze-
nica, Dravograd; Ferencik Hildegarda, Sv.
Anton, Dravograd; Florjancič Marija, Kal,
Krško; Gerk Stana, Bodonci, Murska So-
bota; Gliha Marija, Vrata, Dravograd; Ga-
brič Frida, Dolnja Lendava; Gorišek Bo-
gomir, Bučča, Krško; Hafner Gerta, Pi-
šeče, Brežice; Hafner Lidija, Sv. Kri-
ž, Maribor, levi breg; Hreščak Savina, Ka-
pela, Ljutomer; Hohnbert Mira, Turnišče,
Lendava; Hren Adalbert, Sv. Andraž, Slo-
venji Gradec; Ivanuš Jelena, Veliki Cir-
nik, Krško.

Jenšvar Julka, Gornji Lakoš, Lenda-
va; Jordan Valerija, Razbor, Slovenji Gra-
dec; Jerine Marjan, Birstajn, Smarje; Jer-
žabek Matilda, Crna, Dravograd; Klenov-
šek Bogomir, St. Vid, Smarje; Kresnik Li-
larija, Turje, Laško; Kos Viljemina, Ko-
privnica, Brežice; Kolar Jože, Vučja go-
mila, Murska Sobota; Kobal Hedvika, Sv.
Bolfenk, Dravograd; Kum Hilda, Krško;
Kranjc Ana, Bučča, Krško; Kokalj Marja-
na, Bučča vas, Krško; Kregar Franjo, Ra-
ka, Krško; Kodre Milena, Crneča vas, Krško;
Kraje Ernesta, St. Jernej, Krško; Kimovec Stanislava, Bučča, Krško; Ko-
rošec Vera, Vuzenica, Dravograd; Klam-
berg Genovefa, Sv. Miklavž, Ptuj; Karič Jo-
sip, Dolina, Lendava; Kozar Franc, Sv. Be-
nedikt, Slov. goriče, Maribor, levi breg;
Križaj Stefanija, Sv. Tomaž pri Ormožu,
Ptuj; Lesnik Marta, Jurkloster, Laško;
Lešnik Ljudmila, Sv. Marjeta, Ptuj; Letič
Elica, Mala Nedelja, Ljutomer; Lukman
Slavica, Sv. Duh, Haloze, Ptuj; Lah Mile-
na, Sv. Križ, Maribor, levi breg; Majerič
Eliza, St. Jernej nad Muto, Dravograd;
Manhler Elfi, Bistrica, Kamnik; Mehle Mi-

Ptuj

S PREDSTAVE PTUJSKIH SREDNJE-
ŠOLCEV

Čim so se ptujski srednješolci sešli v
novem šolskem letu, so pričeli z delom
za gledališko stvar. Minulo nedeljo so
nam prikazali posrečeno Molièrovo ko-
medijo »Skapinove zvijače«. Igrali so na
okoliškem odru pri Bračiču v Novi vasi.
Mnogi igralci so tokrat prvič nastopali,
režiserja niti niso imeli, zato so bile ge-
ste, mimika in maske same pomanjkljive.
Očitovale pa se je pri vseh taka dobra
volja, da so bili nekateri prizori podani
prav posrečeno in doživeto. Najbolj do-
vršeno je igrala Remčeva Vera, ki je so-
igralce daleč nadkriljevala, kar je tudi
razumljivo, ona ima edina izmed njih do-
bro gledališko podlago. Dalje so še igra-
li: Krajnc Janez, Purg Anton, Majcen
Franc, Golčnik Franc, Urbas Marija, Ša-
cer Jože, Mohorko Franc in Keržar Tin-
ka. Obisk je bil zadovoljiv. Občinstvo
se je kljub resnim časom sproščeno na-
smejalo komičnim zapletitijem, v katerih
so se sinovi in hčere dveh skopuhov na
skrival pomožili in oženili.

p. Smrtna nesreča. Jože Jordan s Krške-
ga se je peljal iz Pragerskega proti Ptuj.
Ko se je na mostu čez Dravo preveč nag-
nil iz vlaka je padel iz vagona. Zletel je
v železno ograjo in obležal mrtve.

p. Nepredvidno ravnanje z orožjem. Ku-
kovec Franc, krojač iz Ptuja je bil v
trgatu v Vičancih pri Veliki Nedelji. V
dobrem razpoloženju trgačev je hotel pos.
Senjor Milan iz Vičancev pokazati svojo
repetirko. Pri nepredvidnem obračanju se
je sprožila. Kroja je zadela Kukovca v
hrbet. Zdaj se zdravi v ptujski bolnišnici.

p. Kino Ptuj predvaja danes in jutri
film »Morski roparji«.

— Kako si drzneš našo služkinjo že
prvi dan poljubiti?
— Hm, kako pa naj vem, koliko časa
bo še ostala...

Sleparski agenti z blagom

Po našem podeželju hodijo številni
agenti, ki vsiljivo ponujajo originalno
»angleško in češko« blago. Kmetu, ki ima
400 do 500 dinarjev in še več, v resnici
pa blago ni vredno več kakor 200 do 300
dinarjev. Tako prislepajo agenti sebi
prav lepe denarce na račun ubogih pode-
željancev. Oni dan je v mariborskem pred-
mestju nek takšen agent prodal neki
stari »angleško« blago za 950 dinarjev.

Ko je pokazala to blago svoji sosedu, je ta
ugotovila, da velja kupljeno blago največ
300 dinarjev, ker ga naši trgovci proda-
jajo meter po 90 dinarjev. Tovrstne kup-
čije je treba vsekakor preprečiti, saj gre-
do na škodo trgovcev in konzumentov, ki
dobivajo slabo blago za trikrat višjo ce-
no. Kupčije se sklepajo samo na račun
vsiljivosti in nesramnosti teh agentov,
katerim je treba stopiti na prste.

Ustreljeni Rogan in pobegli Knez
morilca v Seščah in Medlogu?

Preiskava proti Grebenšku in Žganko-
vici glede umora v Seščah pri Sv. Pav-
lu pri Preboldu in v Medlogu pri Celju
je ostala, kakor znano, brezuspešna.
Osumljeni so dokazali alibi. Ker so se
v usodnem času potikali po Savinjski do-
lini člani Roganove razbojniške tolpe, ne-
kateri člani varnostnih oblasti ne izklju-
čujejo možnosti, da bi bila zverinska mo-
rilca ubiti Rogan in njegov najzvestejši
pajdaš Knez, ki se še skriva. Znano je,
da se je Rogan kratko pred svojo smrtjo
ponovno mudil v okolici Sv. Pavla pri
Preboldu v Savinjski dolini. Koliko stvar-
nosti je na tem mnenju, bo pokazala pre-
iskava.

o. Drzna tatvina v vlaku. V gorenjskem
vlakcu je neznan žepar ukradel Stefanu No-
vaku listino s 15.700 din.

o. V Zlatoliju na Dravskem polju je
domači konj brenil 3 letno Marijo Petkovo
s tako silo v glavo, da ji je prebil lo-
banjo. Nevarno ranjeno deklico so pre-
peljali v ptujsko bolnišnico.

Celje

c. Regulacija Savinje v četrti etapi se
vrši sedaj nad bivšo gostilno Krajnc na
Polulah. Delo v tej etapi bo trajalo še par
mesecev. Prihodnje leto pa pride na vrsto
peta etapa, ki bo segala do drugega že-
lezniškega mostu pod Bregom.

c. Železobetonski most čez Savinjo v
Nazarijih je odprt in je za prevažanje mo-
goč.

c. Kozolec je zgorel v soboto zvečer po-
sestniku Pirnatu pri Sv. Juriju ob Taboru.
Zgorelo je tudi precej kreme. Škoda je pre-
cejšnja in le deloma krita z zavarovalnino.

c. Napada. Ko se je v nedeljo zvečer
s kolesom peljal skozi Loke pri St. Juriju
ob Taboru domov 21 letni dinar Karol
Pirnat, so ga na cesti napadli fantje in ga
z noži obdelali po hrbtu ter mu prizadejali

o. Ljubljanski župan dr. Adlešič se je
peljal v Beograd in pri raznih ministrst-
vih posredoval v občinskih zadevah.

o. Čaplja iz Varšave na Gorenjskem. Te
je v Radovljici ustrelil neki tamkaj-
šev lovec veliko čapljjo, ki je bila obroč-
asta in znamenj je videti, da je ptica
iz Varšave.

o. V Laškem je na posledicah težke
operacije umrla soproga upokojenega fi-
zičnega preglednika ga. Terezija Pirtov-
ič, stara 53 let. Pokopana je v Bra-
čiču.

o. Obsodba Franca Horvata ponovno po-
stavlja. Mali kazenski senat je po dolgem
razmislu priči potrdil obsodbo, s ka-
ro je bil posestnikov sin Franc Horvat
v letošnji jeseni pri Ptuj obsojen janju-
reče prijetelja Franca Tepcha iz Ci-
mole iz Varšave.

o. Razbojnik Anton Hecel še vedno stra-
ši po Gorenjskem. Hecel je dobro oboro-
žen in je izvršil zadnje dni več napadov
na vodom.

Maribor

Važna konferenca slovenskega trgovstva

Včeraj popoldne je bila v prostorih tu-kajšnega Trgovskega gremija važna seja glavnega odbora Zveze trgovskih združenj v Sloveniji. Zborovanje slovenskih trgovcev je vodil predsednik g. Stane Vidmar. Seje so se poleg 23 zastopnikov Trgovskih združenj udeležili tudi prvi podpredsednik g. Ferdo Pinter, drugi podpredsednik Anton Verdnik, Zvezin blagajnik g. Pavel Fabijan, zastopnika Zbornice za TOI g. Albin Smrkoli in dr. Ples, za lesni odsek g. Franjo Škrbec, za Trgovski list urednik Saša Železnikar in zapisnikar g. Skaza iz Maribora.

Na seji je bil sprejet načrt glede uredbe o minimalni odškodnini trgovskih učencev. V drugem in tretjem letu bodo učenci dobili malenkostno odškodnino. Slovensko trgovstvo se bo udeleževalo v pomožni akciji za oskrbo in obdaritev otrok obmejnih šol. Združenja bodo te šole podpirala s primernimi podporami.

Slovensko trgovstvo je zavzelo odločno odklonilno stališče proti tako zvanim »uputnicam«, s katerimi delijo podeželski župani razne pridelke.

Zelo živahna in dolga je bila debata

glede nameravane preureditve slovenske banovine. V tem primeru bo naše trgovstvo preuredilo svoje poslovanje po vzorcu hrvatskega trgovstva. Sicer pa je to vprašanje v podrobnostih prepuščeno Zbornici za TOI.

Zveza trgovskih združenj bo uvedla širokopotezno akcijo za davčno amnestijo slovenskih trgovcev. Nova uredba o pobijanju draginje naj se stvarno in trezno izvaja. Ker je nastal v gospodarstvu, zlasti pa v trgovstvu, zadnje čase velik

zastoj, naj merodajni činitelji pomirjevalno vplivajo na gospodarstvenike in odjemalce.

Živahne in dolgotrajne debate o vseh važnih vprašanjih so se udeležili zlasti gg. Vidmar, dr. Ples, Smrkoli, Pinter, Oset, Rozman iz Slovenjgradca, Fazlarić iz Celja, Senčar iz Ptuja in Škrbec iz Ljubljane.

Resolucijo o novi draginski uredbi bo redigiralo zvezino predsedstvo.

Meljska elektrarna

Pred meseci je zbudila akcija košaške in pobreške občine skupno z meljskimi gospodarskimi krogi za postavitev nove elektrarne ob Dravi v Melju splošno pozornost in odobravanje. Nova elektrarna bi omogočila uspešno elektrifikacijo večjega dela košaške občine proti Sv. Petru, na pobreški strani pa proti Dupleku in dalje na Dravsko polje.

Zainteresirani gospodarski krogi so že napravili potrebne načrte za novo meljsko električno centralo. Po tem načrtu bi

v območju košaške občine blizu Sv. Petra zaježili Dravo in tam zgradili elektrarno. Kapaciteta bi bila tako velika, da bi zadoščala potrebam meljske industrije in tudi celega mesta, hkrati pa bi od tam elektrificirali vse kraje, ki teže na Dravsko polje in ki se že več let bore za elektrifikacijo. Baje so v glavnem tudi potrebna finančna sredstva že zagotovljena. Akcija pa je zaradi mednarodnih zapletitvev zaspala, vendar pa je želeli, da se obnovi, čim bodo to prilike dopuščale.

Prvi dan grozdnega tedna

Po dvodnevni zamudi se je danes končno vendarle pričel grozdni teden, ki ga priredi Zveza gospodinj v Mariboru. Od Sv. Bolienka na Kogu in od Sv. Miklavža pri Ormožu so pripeljali v Maribor 5000 kg lepega in zelo sladkega grozolja. Prodajajo ga na Rotovškem trgu in na verandi Uniona po 3 dinarje kilogram.

Mariborske gospodinjje zelo pridno segajo po sladkem sadu in so bile že v jutranjih urah prodane velike količine grozolja. Zveza gospodinj nas naproša, da sporočimo gospodinjstvom, da je prišlo do neljube in mučne zamude zaradi avtomobilskega defekta.

Potovalne knjižnice za podeželje

Zveza kulturnih društev v Mariboru ima na razpolago precejšnje število knjig za ustanovitev potovalnih knjižnic na našem podeželju. Knjige lahko dobijo društva ozir. v krajih, kjer ni nobenega društva, tričlanski knjižarski odbori od ZKD v Mariboru pod običajnimi pogoji. Blizu se čas, ko naš kmetijski človek rad sega po knjigah. Zato poziva ZKD merodajne činitelje na podeželju, da ustanovijo tudi v manjših krajih knjižnice ZKD. Razni dobrotniki so pripomogli Zvezi kulturnih društev, da si je število knjig zelo pomnožila. Tako n. pr. je darovala ČMD podružnica v Ptujju okoli 70 lepo vezanih knjig z željo, da ustanovi ob severni meji knjižnico z nazivom Ptujška knjižnica. Tudi mariborska podružnica ČMD je odstopila Zvezi lepo zbirko knjig za ustanavljanje knjižnic. Knjige so darovali tudi razni zasebniki. Vsem najlepša hvala!

Sedaj, ko pospravljamo podstrešja, in

najdemo med staro nerabno čaro tudi knjige, ki jih sami nikoli več ne bomo rabili, je prilika da podarimo te knjige Zvezi za knjižnice. Knjige se lahko oddajo pri hišniku v Narodnem domu ali pošlje ZKD tudi na željo po nje. Ne uničujte starih knjig in ne prodajajte jih za star papir, za katerega skoraj nič ne dobite, darujte jih za knjižnice! Narod vam bo hvaležen!

Zaslužena kazen

Tudi v Mariboru so se pojavili ljudje, ki so med meščani in okoličani vztrajno širili gorostasne vznemirljive vesti v zvezi s sedanjimi svetovnimi dogodki. Policija se je zanimala za njihovo početje in zadnje dni kaznovala sedem Mariborčanov z zaporom do 20 dni. Naše oblasti bodo tudi v bodoče razširjevalce takih vesti najstrožje kaznovali.

Stopite jim vendar na prste!

»Večernik« je žrtvoval že precej prostora na naslov mariborskega radiovanja, poučil in svaril. Kaže pa, da je bilo to za nekatere odveč in jim le ne gre v glavo, da bi se morali pokoriti naredbam. Pijani ne vemo česa skušajo nagajati in zahtiti čustva blizu stanujočih. Tako imamo primer, ko je tako stranko policija opozorila, a se kljub temu radio še vedno oglašja s toliko višino, da nagaja.

Lahko se zgodi, da doseže potrpljenje svoje skrajne meje in izzove neprijetnosti na eno in drugo stran. Kdo bo nosil krivdo? Zato še enkrat opozorimo nepo-

boljšiljivce, da naj posnemajo one mirne in razsodne lastnike radio aparatov, ki se mogoče na tihem radujejo izvestne »muzike«, a se zavedajo, kje so meje njihovim čustvom.

GRŠKI MORNARJI V MARIBORU

Skozi Maribor je te dni potovala zanimiva skupina Grkov. Bili so to grški mornarji, ki so se rešili z neke potopljene ladje. Med 37 rešenci je bilo tudi več Črncev. Grški mornarji so služili na neki grški trgovski ladji, ki je bila pretekli teden blizu danske obale potopljena.

DIVJI KOSTANJ ŽE POBIRAJO

Otroci siromašnih meščanov že pobirajo divji kostanj. Kar tepejo se zanj, ker ga je letos malo, ko so posekali toliko kostanjevih dreves. Divji kostanj prodajajo raznim trgovcem in usnjarijem, da dobijo nekaj borih dinarjev za kruh in kakšen šolski zvezek.

CESTE V MARIBORSKI OKOLICI

Stalni obiskovalci mariborske okolice se pritožujejo nad slabim stanjem okoliških cest. Skoraj vse te ceste so razrite in so v deževnem vremenu nesposobne za kolesarski in avtomobilski promet. — Pešci se pritožujejo zaradi blata in ne-

snage na mnogih okoliških cestah. Ali okrajni cestni odbor ne vidi te nedostake? Zakaj pa so postavke za popravila cest in potov v občinskih proračunih, če nikjer nič ne popravljajo?

Mariborčanu je kar nerodno, če mora ob nedeljah peljati svoje znanke po razdrapanih poteh v lepo mariborsko okolico. Pol ure kolesarenja po teh cestah kolesarja popolnoma izčrpa in doma preklinja ceste ter one, ki so zanje odgovorni. Samo kratke izlete odločujočih činiteljev v mariborsko okolico bi jih prepričal, da so naše ceste popravila nujno potrebne.

DVE NESRECI Z MOTORJEM

Med vožnjo iz Marenberga v Maribor je padel z motorja 41 letni gostilničar in posestnik Rudolf Šiker iz Marenberga ter si zlomil nogo. Nesreča se je zgodila, ker je pred Šikerjev motor iznenada skočil neki fant, kateremu pa se k sreči ni nič zgodilo. Ponesrečenega podjetnika so prepeljali z rešilnim avtom v mariborsko bolnišnico.

Prav tako se je ponesrečil z motorjem 37 letni mizarjski mojster Ivan Vračko s Teznega. Pri padcu z motornega vozila si je poškodoval nogo.

m. Tečaj angleškega krožka. Vpisovanje v I. in II. tečaj bo v ponedeljek, 2. oktobra, na realni gimnaziji, pritrjuje levo, od 6. do 7. ure zvečer.

m. Zgrabljami je napadla neka ženska v Počehovi tekstilnega delavca Milana Samca iz Košakov in mu jih na glavi zlomila. Napad je prijavljen sodišču.

m. Zanimiva denarna tatvina. V neki gostilni na Koroški cesti se je trgovčeva hči Silva Kajzerjeva iz Dravograda za nekaj časa odstranila s svojim znancom iz lokala ter pustila za mizo aktovko, v kateri je imela 1400 dinarjev gotovine. Ko sta se Silva in njen spremljevalec vrnila v gostilno, je opazila, da ji je nekdo iz torbe ukradel 800 dinarjev.

m. Vlomna tatvina. Posestnik Jožet Vrnjak iz Zupelincev v Slovenskih gorah je prijavil, da so mu neznan vlomilci odpeljali iz kleti 200 litrov vina.

m. Varnostno svetilko je nekdo ukradel s pločnika pred gostilno Krehn na Aleksandrovi cesti na škodo mestnega gradbenega urada.

m. Karambol. Na križišču Stritarjeve in Betnavske ceste je včeraj nek avtomobil trčil v motor posestnika Josipa Muršeca iz St. Ilje. Motociklist je dojel poškodbe na desni roki.

m. Ukradeni kolo. Zasebniki Jožici in Zejevi je bilo izpred neke trgovine v Frankopanovi cesti ukradeno žensko kolo.

m. Pokolj med sejmarji. Pod tem naslovom smo v ponedeljek poročali o krvavem izgredu v Kolodvorski ulici. Zvečer smo, da je povzročitelj rabuke Egor, ki je edini imel nož v rokah.

m. Še o roparskem napadu v Mesarijski ulici. Policija je pod državnim mostom našla ročno torbico Kozljančeve, ki je bila v Mesarski ulici napadena in oropana. Torbica je bila prazna.

m. Čigave so ženske obleke? V grmadi na nekem vrtu ob Tržaški cesti so našli velik zavitek, v katerem je bilo več starih ženskih oblek, perila in čevljev. Obleke, ki menijo, da so bile okradene, so si stvari ogledajo na policiji.

* Privatna plesna šola Simončič. Posvajanja ter pojasnila za vse plesne sodbe, dnevno, Gosposka ulica 20-I.

* Poznate Slovenske gorice. Putnik Vas popelje z modernimi stavbami v nedeljo, 1. oktobra, za ceno 50 din. med senčne vinske gorice. Spoznavajte našo domovino!

m. Nočna lekarniška služba (od 23. vključno 29. t. m.); Lekarna pri Zamojski Gosposki ulici 12, tel. 28-12; lekarna Angelu varuhu, Aleksandrova cesta 38, tel. 22-13.

Kino

* Kino Esplanade. Premiera muzikalnega filma »Veliki valček« z Louise Ker in slavno koloraturno pevko Korjus.

* Grajski kino. Danes najboljši francoske filmske industrije »Kafka gorjaka« (Nekronana carica). Daneslepi reux.

* Kino Union. Do vključno »Trojica v snegu« (Lažni milijonar), zabavna veseloigra.

Radio

Četrtek, 28. septembra

Ljubljana: 12. Kozaske pesmi (18. Pester RO); 18.40 Dramski in slovstveni splošni prihodnjem letu; 19.30 Deset minut (19.40 Pomen lesa za slovensko gospodarstvo); 20. Zdravice in vsele pesmi (g. V. Janko); 20.45 Reprodukcijske simfonične glasbe; 22.15 Za oddih (RO). — Zagreb: 17.15 Koncert (RO); Mozart (goshi); 21. Koncert. — Beograd: 13.10 Zabavni koncert velikega RO; Violinski koncert. — Sofija: 7. Laska ba; 12.50 Instrumentalni in vokalni solisti. — Rim: 21. Laska ba; 20. Simfonični koncert. — Bruselj: cagnijeva opera. — Budimpešta: 22. Ciganert simfoničnega orkestra; 22. Ciganert kapela. — Praga: 22.20 Schubertova klavirska dela; 22.40 Nočni koncert. — Bratislava: 20. Veliki večerni orkestralni koncert.

On in ona.

Ona je bila preprosta, toda lepa in jo je imel silno rad. Nekega večera je šepetal:

— Moje srcece, ali bi ne bilo predrzno, ko bi takole na sončnem žarku potela v višave med večne zvezde, kjer kraljuje samo ljubezen?

— Jaz ne morem; jutri popoldne imam ob štirih k frizerju.

TELOVADNI URNIK

Sokolskega društva Maribor-matica.

Oddelek	Poned.	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	V telovadnici
Člani		20—21.30			20—21.30		Realne gimnazije
Člani starejši		19—20.30			19—20.30		Klasične gimnazije
Članice	19.30—21			19.30—21			Realne gimnazije
Moški naraščaj od 16.—18. leta		18.30—20			18.30—20		Realne gimnazije
Moški naraščaj od 14.—16. leta	18—19.30			18—19.30			Klasične gimnazije
Ženski naraščaj od 14.—18. leta	17.45—19.15			17.45—19.15			Realne gimnazije
Moška deca od 7.—11. leta	16—17.30			16—17.30			Cankarjeve šole
Ženska deca od 11.—14. leta	17.30—19			17.30—19			Cankarjeve šole
Ženska deca od 7.—11. leta		16—17.30			16—17.30		Cankarjeve šole
Deca do 7. leta	15—16			15—16			Cankarjeve šole

Pozivamo vse telovadeče članstvo in ono, ki sicer ni obvezno telovaditi, a to želi, da se javi v telovadnicah ob navedenih urah. Vpisuje se pri vaditelju. Starše, ki imajo deco v naših oddelkih, prosimo, da jo pošiljajo ob določenih časih spet redno k telovadbi.

Vse telovadce opozarjamo, da se sprejmejo novi telovadci samo do 1. decembra t. l. zato naj se že sedaj javijo v telovadnicah. Prihodnji sprejemi v telovadnicah bodo 1. IV. 1940.

Zdravo!

Načelnstvo Sokol Maribor-matica.

Gradnja mariborske carinarnice

Te dni je odpotoval v Beograd mariborski mestni župan g. dr. Juvan ter pri raznih ministrstvih posredoval v domačih komunalnih zadevah. Dr. Juvan je obiskal tudi finančnega ministra v zadevi nadaljevanja gradbenih del pri novi mariborski carinarnici. Finančni minister je odobril drugo etapo teh del in kredit v znesku 4.800.000 dinarjev. S tem denarjem bodo dogradili prepotrebno carinarnico v Mariboru.

Ne smej se drugim, sam si najmanj tako smešen.

Kultura

Bolgarska narodna opera

Bolgarska operna umetnost se bliža, kakor poroča »La Parole Bulgare«, svoji pedesetletnici. Iniciativo za ustanovitev opernega gledališča v Sofiji so dali mladi gledališki umetniki, ki so studirali v tujini. Ustanovili so leta 1890. zasebno gledališko družbo, katero so vodili D. Kazakov, Ivan Slavkov in A. Bukureštijev. Prva predstava, za katero so izbrali »Trubadurja«, je bila šele 2. januarja leta 1891. Pozneje so vprizorili še »Lucio Borghio«, »Aido«, »Fausta«, »Carmen« in »Cavallerio rusticano«, potem so pa zaradi sile razmer morali za nekaj časa prenehati. V sledečih letih rednih opernih sezon ni več bilo. Te so se pričnele znova šele z letom 1908. Novo operno gledališče je ustanovil tedaj Mihajlov, a na čelu so ji stali mimo njega D. Kazakov, I. Vulpe, D. P. Ivanov in S. Nikolov.

Tedaj so bili pogoji za bolgarsko operno gledališče ugodnejši in sezone so se poslej redno pričele in zaključevale. Polagoma so rasti tudi operni pevci in pevke različnih formata, ki so dajali zavodu višjo umetniško vrednost. Med prvimi so bili, razen že omenjenih, še Vulpejeva, Orlova, Kurteva, Stojanova, Vasileva, Dimitrova, Minčev in Dončev. Leta 1910. in 1911. so pristopili novi umetniki: kontraltistka Ana Todorova, tenorist St. Markovski ter baritonista Karolev in Krasov, dočim je postal vodja orkestra Mihajlov. Med večjimi solisti poznejšega časa je pa treba omeniti še sopranistko

Kristino Moriovo, sopranistko Toromanovo in sopranistko Fratevo. Balkanske in svetovna vojna so sofijsko opero močno prizadele, docela prekinile je pa vendarle niso.

Popolnoma nova doba se je pričela za sofijsko opero leta 1922., ko je bila poddržavljena in je postala »Narodna opera«. Obenem je bila upravno združena z »Narodnim gledališčem«, ki je bilo že prej državna ustanova. Umetniško je vendarle ohranila popolno samostojnost in jo vodi poseben odbor, ki izbira pevce, dooloča repertoar, razdeljuje vloge ter skrbi za režije in inscenacije. Sedaj so njeni stebri solisti in solistinj: kontraltistka Ana Todorova, mezzosopranistka D. Žerganova, sopranska koloraturka Milkovala-Zolotovičeva, kontraltistka Konstanca Kirova, sopranistka N. Karova, dramatična sopranistka Sija Petrova, sopranistka Spiridonova, baritonist Zolotovič, basist Mihail Popov, tenorist Georgi Belev in basist P. Elmazov.

Letošnjo novo sezono je pričela bolgarska narodna opera dne 22. t. m. z »Janinimi devetimi brati«, delom domačega bolgarskega komponista Lubena Pipkova v režiji Krizana Cankova. V repertoarnem načrtu je 6 novih, doslej v Sofiji še ne igranih del, razen tega pa še več ponovitev iz prejšnjih sezon. Kot režiserja vodita opero letos Dragan Kardžiev in Ilja Arnaudov, šefi orkestra so pa Arsen Naidenov, Venedikt Robčevski in Arsen Dimitrov.

KNJIGA O UKRAJINI.

V založbi Wilhelm Goldmann v Ljubljani je izšla nedavno knjiga »Die Ukraine«, ki jo je napisal Gruzinec Mihael Colukidze. Iz nje povzemamo, da je vseh Ukrajincev nad 45 milijonov in da je Ukrajina najbolj blagoslovljena dežela v Evropi. Pred svetovno vojno je bil njen delež v svetovni proizvodnji žit na drugem mestu, na tretjem mestu na svetovni proizvodnji pšenice in drobnice je bila na četrtem mestu. Ukrajina je imela nad 20 milijonov. Kolektivizacija je po boljševiški revoluciji privedla Ukrajino do znatno nižjega, vendar je še vedno velika proizvodnja. Ukrajinska tla krijejo v sebi mnogo: mangan, železo, petrolei, fosfatna tla. Železne rude je za okoli 4 milijarde ton premoaga za 70 milijard ton, manganja za 700 milijonov ton (to je največje najdišče na svetu), petroleja pa za okoli 70 milijonov ton. Po revoluciji se je Ukrajina močno industrializirala in ima tu elektrarno v Dneproprostru, ki ima 300000 konjskih sil. S priključitvijo doslej poljskega dela je pa dobila sovjetska Ukrajina še nove izvirke nafte.

Novo vodstvo zagrebških igralcev. Na obnem zboru v nedeljo so si izvolili zagrebški gledališki igralci novo vodstvo svoje stanovske organizacije pod

H. de Vere-Stacpoole

USODNA LJUBEZEN MORNARJA ERICSSONA

ROMAN

25

Potrebovala sta mesec dni, da sta spravila svojo hišo v red in povečala prostor za sušenje rib. Ta čas so skrbeli za ribolov Ericsson, njegov sin in še en vodnik in prinašali so domov bogate ribe. Ribe so na debelo sušili, in Gudmundsson, ki je vsako jutro hodil v svojo hišo, je imel dovolj prilike, da se zriže zaradi napredka njihovega podjetja.

Gudmundsson je pokupil v Skarsstödu največ dostopen petrolej, in Ericsson se je odpravil s tem, da ga je naročil iz Reykjavíka veliko zalogo. Njegovih deset tisoč kron se je sicer precej osušilo, toda za Gunnarssonom in Gudmundssonom je bil on zdaj resnično že prvi mož v mestu. Mogoče so imeli trgovci in bankarji v bankah kakor on, ni pa imeli tistega ugleda moža, ki se je prišel nenadoma iz tujih dežel, ne da bi bil namenil boriti se proti Gudmundssonu in ki je imel očitno pri vsem,

česar se je lotil, srečo in uspeh. Švala se je živahno zanimala za njegovo podjetje in nekega dne je stopila celo v hišo, da bi si ogledala sicer skromno in prav preprosto pohištvo.

»Nimava denarja, da bi ga zapravljala za pohištvo,« je polajnil Magnus, »in glej, dva moža vendar ne potrebujeta tako sijajne ureditve. Postelja, miza in nekaj stolov; krepko bova morala delati; prihodnjo zimo si zgradiva nov torni čoln.«

»Tukaj v Skarsstödu?« se je začudila Švala.

»Da; Ericssonova ideja je to. In on jo bo tudi izvedel. Njemu uspe vse.«

Verjela mu je brez nadaljnega. Imela je nenavadno visoko mnenje o Ericssonu. Imela je ostro oko žene za moža — ne za njegovo zunanost, temveč za njegove sposobnosti —, in videla je moža v Ericssonu prav tako jasno kakor je videla žensko v Magnusu. Če je srečala Ericssona, se je vedno ustavila, da bi z njim pokramljala. Njena čustva do Ericssona so

Sport

Pred balkanijado v Atenah

Za danes so bili naši atleti, ki so došli za jubilejno balkanijado v Atenah, pripravljani za na pot v Atene. Po današnjih vesteh pa je njih odhod v Atene še vedno problematičen, ker še niso dobili dovoljenja za kolektivni skupni potni list, niti niso vsi atleti poslali policijskega dovoljenja za odhod v tujino. Kljub tej nevednosti, ki se je pojavila zadnji trenutek, pa je le še upanje, da se bo vse pravočasno uredilo ter bo našim atletom zagotovljeno sodelovanje na balkanijadi v Atenah.

Točno še niso znana vsa imena atletov, ki bodo nastopili za naše barve, ker nekatere neugodne okolnosti vplivajo na sestavo celotne reprezentance. Zelo verjetno pa je, da bodo nastopili: 100 m

Kling in Stefanović (Beograd), 200 m ista, 400 m Despot in Marković (Split in Novi Sad), 800 m Goršek in Nabernik (Ljubljana), 1500 m Goršek in Košir (Lj.), 5000 m Kotnik (Zagreb) in Košir, 10.000 m Kvas (Lj.) in Gales (Z.), maraton Krajcar, Kvas in Gales, 3000 m z zaprekami Kotnik in Hornik (Z.), štafeta 4x100 Stefanović, Jovanović, Radonjić in Kling, štafeta 4x400 Gaberšek, Despot, Klinar in Marković, skok v višino Bratovž (Lj.) in Lazarevič (B.), v daljino Lenert (Sombor) in Lazarevič, troskok Jovičević in Lazarevič, krogla Kovačević (Z.) in dr. Narančič (Z.), disk Kovačević in Čurčić (Z.), kopje Kovačević in Mausar (Lj.), kladivo inž. Stepinšek (Slov. Bistrica), desetboj Klinar in Jurković.

ŽENSKA LAHKOATLETSKA REPREZENTANCA ZA TEKMO Z MADŽARSKO

Na nedeljskem lahkoatletskem tekmovanju v Budimpešti bodo za naše barve nastopile atletinje: 100 m: Brandstätter (Rapid-Maribor) in Kunadi (Jugosl. Beograd); skok v daljavo: Karpatis (Jugosl.) in Brandstätter; skok v višino: Stefanini-Tučan in Neferović (Hašk-Zagreb); krogla: Neferović in Stefanini; disk: Neferović in Mihok (Maraton-Zagreb); štafeta 4x100 Brandstätter, Kunadi, Schwei-

ger (Ljubljana-Planina) in Milošević (Jugosl.).

s. Kolesarsko društvo »Sava« je že razpisane kolesarske dirke za 8. oktobra prelozilo na nedoločen čas.

s. V Črnomlju je v nedeljski tekmi premagala SK Belokrajina SK Kandijo iz Novega mesta 8:3.

s. Po tretjem kolu češko-moravske lige vodi Slavija s 6 točkami, sledi Sparta s 5 in Židenice 4.

s. Na Dunaju bo v nedeljo tekma med moštvi Dunaja in Budimpešte.

Drobne novice

METEOR V BOSNI

Na planino Plasa, del Čvrstnice planine, je padel velik meteor. Ob tej priliki so prebivalci okoliških vasi v 10 km pasu slišali zelo močno detonacijo. Te dni bodo odšli na kraj, kamor je padel meteor, strokovnjaki sarajevskega muzeja, ki bodo izkopali ogromno nebesno telo.

ŽGANJE TERJA ČLOVESKE ŽRTVE

V Bosni je letos žganja kakor vode. Slive so tako bogato obrodile, da že najrevnejši kmet žganje, ki ga pijejo kar za žejo. Razumljivo je, da se je pričela tudi sezona najrazličnejših zločinov. Dolej je padlo zaradi žganja že mnogo človeških življenj. Oblasti bodo poostrele ukrepe glede pijančevanja, da bi tako omejile uboje in umore.

V Hrvatskem Zagorju je bilo letos toliko sliv, da so kmetje skuhalo ogromne

količine žganja. Žalostno je dejstvo, da pijejo to strupeno pijačo tudi otroci, ki pijani kolovratijo po cestah in prihajajo taki tudi v šolo.

HARAKIRI MLADEGA TIPOGRAFA

Sarajevski tipograf Slavko Ramljak, rodom Slovenec, je bil že več mesecev nevarno bolan. Ker ni imel več upanja v ozdravitev, se je Ramljak odločil za strahovit samomor. Nekega popoldneva ko ni bilo nikogar v hiši, si je bolnik z nožem razparal trebuh. Zvečer so ga našli mrtvega.

40.000 TUJCEV V SARAJEVU

Kljub temu, da se je letos povsod predčasno končala tujakoprometna sezona, so Sarajevčani še dokaj zadovoljni. Letos je obiskalo Sarajevo 40.000 tujcev. Največ turistov je bilo avgusta, ko je obiskalo Sarajevo 7.038 oseb, na drugem mestu je maj s 6.836 tujci, najmanj pa je bilo tujcev januarja, in sicer 2.795.

Važno opozorilo!

V časih, ko morajo uprave listov stroške za papir, tisk in drugo vnaprej ali pa sproti poravnati, je nemogoče, da bi zaostajali naročniki z naročnino za liste. Zato prosimo cenjene naročnike, ki plačujejo naročnino za »Večernik« po poštni položnici, da svojo dolžnost napram listu brez odloga izpolnijo ter nemudoma nakažejo zaostalo naročnino za nazaj in za tekoči mesec, da jim ne bo prekinjeno prejemanje lista.

UPRAVA »VEČERNIKA«

bila zgolj prijateljske narave; vesela ga je bila prav tako kakor Brejdičforda ali lepega vremena; in Ericssonova čustva do Švale so polagoma postala prav taka. Nekega dne je delal Ericsson v malem vrtu pred hišo. Bil je majhen košček zemlje, na katerem ni nič raslo razen nekaj grmičkov; toda na Islandu, kjer je vsako drevo tolika redkost, so gojili tudi najneznatnejše zelenje in ga negovali. Brinjev grm je bil tukaj, prav tako ugleđen kakor bukev.

Ko je zagledal prihajati Švalo, ki ji je sledila njena sinja lisica Helgi, se je vzravnal. Helgi je bila mlada lisica, katero ji je bil daroval neki mož iz severnih fjordov lanske poletje. Hranila in vzgojila jo je z ovčjim mlekom — edinim mlekom, ki ga je bilo v Skarsstödu mogoče dobiti — in sledila ji je povsod kakor psiček.

Ustavila se je, da bi spregovorila z Ericssonom nekaj besed, in Helgi je smrčkala okoli nje in se od časa do časa postavila na zadnje noge.

»Vaš vrt je pa že kar lep«, pravi Švala.

»Kje je pa Magnus?«

»Na lovu«, odvrne Ericsson. »On in Sursson sta izplula s čolnom. Jaz sem bil danes jutraj len. Prav za prav bi moral urejevati sušilnico, toda prav nič

se mi ne ljubi, ubadati se z grudami lave in rajši se malo zabavam z vrtičkom.«

Po nekaj besedah, ki sta jih še izgovorila, je šla Švala naprej proti obali, njena lisica za njo.

Nekaj minut nato je prihitela nazaj, in Helgi je skakala okoli nje in jo vlekla za krilo, ko je obstala ob vrtni ograji.

»Zunaj na morju plava ledena gora,« je zaklicala — »najlepša je, kar sem jih bila kdaj videla. Pridite še vi na obalo — toda počakajte me, da popeljem Helgi domov.«

Odhitela je, in Ericsson je oblekel suknjič. Ledeni gora pred Brejdičfordom je bila nezasišana redkost.

Po kratkem času se je Švala vrnila, in odhitela sta na obalo, kjer je stalo na mostičku več ljudi, med njimi Gunnarsson.

Daleč zunaj na sinji vodi se je zibala gora, bleščeča bela, kakor ladja pod razstrtimi jadrli. Bila je višja kakor Fulmar.

»Tja se popeljem, da jo vidim od bližje«, je nenadoma dejala Švala. »Kdo gre zraven? Oče —«

»Jaz ne utegnem«, pravi Gunnarsson. »Ogledati si moram nove mreže. Pa saj tudi vse skupaj ni nič drugega ko kup ledu in je videti le od daleč mnogo lepše.«

Zanimivosti

Baltске države pred negotovo usodo

Tri države, ki Rusiji tik pred nosom zapirajo Baltsko morje

Sporazum med Nemčijo in sovjetsko Rusijo, zlasti pa vdor sovjetskih čet na Poljsko, je vzbudil med baltskimi ruskimi sosedi veliko vznemirjenje, ki se še silno stopnjuje. Posebno Estonka in Letonska se bojita, da ju bodo Rusi zasedli in priključili sovjetski zvezi. V svetovni javnosti se pojavljajo tudi že konkretne govorice, ki pravijo, da je Nemčija v tajnem sporazumu, ko se je pogodila z Rusijo glede Poljske, pristala tudi na likvidacijo samostojnosti baltskih republik. V zadnjih dneh narašča tudi napetost med baltskimi državami, posebno Estonijo, in sovjetsko Rusijo ter Nemčijo.

NARODI, KI SO USODNO POSEGALI V ZGODOVINO RUSOV IN POLJAKOV

Da bi se baltске države mogle upreti zasedbi po sovjetski Rusiji, ne more biti govora. Vse tri skupaj: Litva, Letonska in Estonka ne pomenijo v vojaškem oziru nasproti ogromni ruski moči ničesar. Te tri male države, ki meje na zahodu na morje, na vzhodu pa brez vsakih naravnih mej na sovjetsko Rusijo, so bile ustanovljene po svetovni vojni, ko je propadla carska Rusija, kateri so prej pripadale. Ustanovili so jih narodi, ki so igrali v preteklosti mnogo večjo in pomembnejšo vlogo, kakor bi jim jo mogli prisoditi po sedanjem stanju. Ti narodi so v zgodovini često posegali v usodo Rusov in Poljakov ter celo vladali nad njimi. Litvanci in Letonci so ariji, ostane baltskega ljudstva, ki govori dva sorodna jezika, ki sta najsorodnejša slovanskim jezikom. V sivi davniini so tvorili Slovani in Baltijci eno ljudstvo in en jezik. Šele pozneje se je izvršila ločitev. Studij litvanščine in letonščine je zato važen za vsakega slavista. Estonci so azijsko ljudstvo mongolskega izvora in

spadajo v sorodstvo ugrofinskih narodov, katere predstavljajo v Evropi poleg njih še Finci, Laponci, Kareljci in Madžari ter nekateri narodiči ruskega severa do Urala in čez.

LITVA

Litva meri po svoji površini 53.227 kvadratnih kilometrov in ima dva milijona in četrst prebivalcev, od tega nekaj nad 80% Litvancev, okoli 7% Židov, 4% Nemcev in 3% Poljakov. Njeno glavno mesto Kaunas (rusko Kovno) ima nekaj nad 100.000 prebivalcev. Sedaj terjajo Litvanci tudi priključitev doslej poljske Vilne (litvansko Vilnius). Dasi ima Litva le 42 ljudi na kvadratni kilometer, je vendar med vsemi tremi baltskimi državami najgostejše naseljena.

LETONSKA

Letonska ima površino 65.792 kvadratnih kilometrov. Je torej za okoli 12.000 kvadratnih kilometrov večja od Litve, ima pa nasprotno manj prebivalcev, samo nekaj nad 1.900.000. Naseljena je redko, le z 29 ljudmi na kvadratnem kilometru. Letonsko prebivalstvo bi se moglo nemoteno podvojiti, pa še ne bi bilo na tesnem, ako seveda ne upoštevamo, da niso tla povsod posebno rodovitna. Med letonskim prebivalstvom je okoli 73% Letoncev, 12,5% Rusov, 5% Židov in 3% Nemcev. Glavno mesto Letonske je Riga s 380.000 prebivalci, ostala večja mesta pa so še Liepaja s 60.000, Daugavpils s 50.000 in Jelgava s 35.000 prebivalci.

ESTONSKA

Estonka meri le 47.548 kvadratnih kilometrov in je torej med vsemi tremi po površini najmanjša, a prav tako tudi po

prebivalstvu, katerega ima samo okoli 1.200.000. Naseljena je najbolj redko, samo s 23 ljudmi na kvadratni kilometer. Med prebivalstvom je ca. 88% Estoncev, 8% Rusov, 1% Nemcev in 0,5% Židov. Glavno mesto Estonske je Reval s 140.000 prebivalci, dočim ima Dorpat 70.000, Narva pa 30.000 prebivalcev.

RUSIJA BI Z NJIMI MNOGO NE PRIDOBILA

Vse tri države se kulturno lepo razvijajo, imajo vsaka svojo univerzo in popolno srednje, strokovno in ljudsko šol-

stvo, gledališča, tisk itd. Gospodarsko so pretežno ali izključno poljedelske, vendar obstoja tudi nekaj industrije, dočim jim mejitev na morju omogoča živalstvo, še promet in trgovino. Glavni pridelki so pšenica, rž, ječmen, oves, krompir, lan in konoplja. Močno je razvita živinoreja. Po zadnjem štetju imajo: Litva nad 600.000 konj, 1.200.000 goved, 1.150.000 prašičev in nad 1.000.000 drobnice; Letonska 360.000 konj, 980.000 goved, 400.000 prašičev in 900.000 drobnice; Estonka 200.000 konj, 650.000 goved, 300.000 prašičev in 500.000 ovc, kož itd. 300.000 prašičev in 500.000 ovc, kož itd.

Sovjetska Rusija z okupacijo baltskih republik — govori se le o Letonski in Estonski, dočim naj bi Litva ostala samostojna — ne bi dosti pridobila, zelo važno bi pa bilo zanjo, da bi tako prišlo do morja, ki ji ga pred nosom zapirajo

Kako je bil ubit general Fritsch?

Smrt bivšega vrhovnega poveljnika nemške vojske generala von Fritscha, je vzbudila v svetu veliko presenečenje, kajti ne zgodi se dostikrat, da bi padel na kakem bojišču kak tako visok vojaški dostojanstvenik. Z nemške strani se pa sedaj poroča, da je padel Fritsch v bojih za Varšavo, in sicer ob nekem napadu motoriziranega topništva, ki je skušalo predreti poljsko obrambo. Von Fritsch je bil sedaj vrhovni poveljnik topništva, obenem pa tudi častni poveljnik nekega topniškega polka. Pridružil se je prav napadu tega polka, da bi si ogledal neke pose-

žaje in se nato odločil za nove operacije. Predor motorizirane topniške kolone se pa ni posrečil, kajti poljska obramba napadalce uničila ali preostale odgonila. Med tistimi, ki so izgubili življenje, je bil tudi general von Fritsch. Sicer je padel na Poljskem tudi še nekaj drugih vojskih, a le nižjih generalov, pa še ti so bili pobiti večinoma po poljskih četnikih v zasedenih pokrajinah.

UBIL ŽENO, KER JE BILA GLUHA

V dalmatinski vasi Muči, nedaleč od Splita, je poljedelec Nikola Katič zagrešil strašen zločin. Katič je imel ženo, ki je bila dobra delavka in gospodinja, le gluha je bila. Zaradi tega so se mu prijatelji rogali in ga zasmehovali. To si je Katič vzel tako k srcu, da je ubil svojo gluho ženo in jo vrgel v vodnjak. Te dni je bil morilec od splitskega okrožnega sodišča za umor obsojen na 12 let robije.

ZNORELA ZARADI JEŽE

Neki vaški šaljivec je skrnil pod steljo 74-letne starke Jage Šanovke v Vojnom Križu na Hrvatskem tri velike ježe. Starka se je živali tako prestrašila, da je znorela. Spravili so jo morali v umobolnico.

Pes je zvesta žival zategadelj, ker naša brce samo od enega človeka namre sto od vseh.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.—. Družbe, preklci, dopisovanja in žentovnanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasi davka za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu. Oziroma ga le vposlati v pisnu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pisemne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

Razno

NOGAVICE — PLETENINE volno za strojna in ročna dela, konjske kočice, posteljne odeje, platno - perilo, blago za ženske obleke itd. dobite ugodno v novi trgovini in pletilnici »MARA«, Koroška cesta 26. 7888—1

SLADKORNO BOLNI! Črn in bel kruh, moko, suhore, kekse in drobtine vse za diabetičare dobite samo v pekarni Rakuša, Koroška c. 24. 9000—1

Hišni posestniki in najemniki pregledajte Vaše peči in štedilnike predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni **ANTON RAJŠP, MARIBOR** Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. 9013—1

HALO! Najceneje kupite ves stavbeni material in rezan les kakor premog in drva pri C. Kraser, Studenci. 8475—3

POSOJLO din 15.000 rabim proti deset kratnemu kritju z vknjižbo na prvo mesto. Ponudbe na upravo pod »Zavarovano«. 9242—1

NAZNANILO! Naznanjam cenjenim strankam, da sem preselil svojo brivnico iz palače OUZD v Kneza Kocija ul. 24 (preje Tattenbachova). Za nadabino naklonjenost se priporoča — brivski salon Franjo Knez. 9262—1

ŠOLSKÉ TORBICE aktovke, nahrbtniki, velika izbira pri M. Šterbal, Meljska 2 — Trg svobode 6. 9263—1 ul. 1, tel. 24-05, 9196—4

ELEKTROINSTALACIJE novih stavb, popravila vseh vrst aparatov izvršuje po konkurenčnih cenah. Elektro-Sinč. Meljska c. 1. 9264—1

POSEDI **PRODAM PARCELE** ob glavni cesti, za vsako obrt pripravne. Ptujška cesta 87. 8975—1

HIŠA lepa, novo zidana, eno-družinska z drvarnico, svinjakom ter lepim ograjenim vrtom ugodno naprodati. Kobal, Sp. Dobrova 81. p. Hoče. 9241—2

Kupim **POZOR PREBIVALCI** MARIBORA IN OKOLICE! Z novo naredbo radi čiščenja podstrešij, kleti in drvarnic nabrali boste mnogo starega železa, papirja, cunj, posode itd., kar lahko zelo dobro prodate pri znani Vam tvrdki Ju stin Gustinčič, Maribor, Kneza Kocija ul. 14 in podružnica ogal Ptujške in Tržaške ceste, katera plačuje vse omenjene odpadke po najvišjih dnevnih cenah. 9244—3

KROMPIR beli 85, rožnik 80 para kg dostavljeno Maribor dobavi Rigler, Pragersko. 9253—3

Prodaj **PLINSKI KUHALNIK** in nov štedilnik poceni prodam. Gledališka 10. 9243—4

IZBODEN CVETLIČNI MED po din 16.— za kg oddaja Kmetijska družba. Meljska c. 12, tel. 20-83. 8910—4

NEPOSNETO MLEKO se dostavlja na dom po din 2.— liter. Kormann, Vinarska ul. 1, tel. 24-05, 9196—4

TRGOVINA špecerija in galanterija na prometni cesti Maribora naprodati. Ponudbe pod »Ugodno« na upravo »Večernika«. 9233—4

ŽIVI KARPI od danes naprej, dnevno za imeti, najceneje, v priznani dobri kvaliteti, pri Ferd. Greiner, Maribor, Gosposka ul. 2. 9260—4

STEKLENICE za vkuhanje in za kumarce vseh velikosti prodajam po konkurenčni ceni, preskrbite se dokler je zaloga. Vicel. Gosposka 5. 9261—4

Stanovanje **TRISOBNO STANOVANJE** z vsemi pritliklinami se takoj odda. Naslov v upravi lista. 9198—5

STANOVANJE sobo in kuhinjo, oddam 2 ose bama. Splavarski prehod 3-1. 9231—5

STANOVANJE lepo, 2-sobno, s pritliklinami se s 1. okt. odda. Maistrova ul. 17-II. 9237—5

GOSPODIČNA ali gospa dobi lepo stanovanje pri samostojni vdovi, Prešernova ul. 30-III, levo. 9248—5

SOBO s kuhinjo in vrtom oddam za 200 din. Počehova 3. 9245—5

STANOVANJE lepo sončno, petih sob z vsem komfortom v centru mesta se odda s 1. novembrom čisti, mirni stranki. Vprašati Mlinška ul. 30. 9246—5

SOBO S ŠTEDILNIKOM oddam in prodam tudi staro pohištvo. Studenci, Kalohova ul. 23. 9249—5

SOBA IN KUHINJA se odda s 1. novembrom. — Ciril-Metodova 5. Studenci. 9250—5

SONČNA SOBA in kuhinja z vodovodom in električno, I. nadstropju, se takoj poceni odda. Gosposvetska 44, Pobrežje. 9251—5

SOBO lepo, veliko in malo kuhinjo din 300.— oddam stalnemu namenščencu. Stritarjeva ulica 5. 9252—5

2 SOBI S ŠTEDILNIKOM oddam. Težno, Ptujška c. 9 a. 9255—5

ENOSOBNO IN DVOSOBNO STANOVANJE se takoj odda. Aleksandrova c. 45. Studenci. 9259—5

MALA SOBA kuhinja na dvorišču se takoj odda eni ali dvem osebam. — Glavni trg 3. 9265—5

DVOSOBNO STANOVANJE se odda. Pobrežje, Aleksandrova c. 16. 9268—5

Sobo odda **SOBO** opremljeno, s prostim vodom, oddam. Melje, Kreplina ulica 2a (vhod s Trdinove ul.). 9232—7

SOBO lepo, opremljeno, oddam tudi s klavirjem. Krekova ulica 5, prtlj., levo. 9234—7

SOBA opremljena, sončna, se odda na vogalu Kopališke in Usnarške št. 23, ob Dravi. 9235—7

LEPA SOBA meblirana, event. tudi z uporabo kuhinje se odda. Primorska 10. 9236—7

PRAZNO SOBO separirano, oddam mesečno din 80.—. Zg. Radvanje 97, zraven tovarne svile. 9240—7

DVE GOSPODIČNI sprejem na hrano in stanovanje. Meljska c. 59-I, levo. 9254—7

ODDAM SOBO s hrano in sprejemom sostanovalec. Poseben vhod. Melje, Erjavčeva 12. 9257—7

GOSPOD se vzame na stanovanje in hrano. Koroška 62. 9267—7

Sobo išče **KLJUČAVNICAR — ŠOFER** ki je dobro izvežban mehanik in električar, išče zaposlitve. Naslov v upravi »Večernika«. 9238—8

Službo dobi **KUHARICO** dobro, samostojno, iščem za takoj proti dobri plači. Predstaviti se pri Srečku Krainc, Pesnica. 9217—9

HIŠNIKA sprejemem takoj. Dobi sobo in kuhinjo. Cankarjeva 24. 9239—9

ŠIVILJO IN VAJENCA sprejemem. Krznarstvo Železnik Valentin, Kopališka ul. 2. 9256—9

Pouk **TEČAJ ANGLEŠKEGA JEZIKA** za začetnike se prične 2. oktobra. Informacije daje dnevno dopoldne g. Šumljak. Krekova ul. 1. 8973—13

VELIKA DELAVNICA sončna, z električno in plinom se odda v najem s 1. novembrom. Vprašati Mlinška ul. 30. 9247—15

KUPUJ **DOMAČE** **BLAGO**

Suh ladijski pod (Koroška smer) in slavonski hrastovi in parjeni bukovi parketi stalno na zalogi

TOVARNA PARKETOV **Josip Rendeli, Maribor, Koroška c. 10** (dvorišče)

Polaganje vršimo pod strokovnim nadzorstvom

— Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon uredništva št. 25-67 in uprave št. 28-67. — Poštni čekovni račun št. 11. 409.

Zlato in srebro briljante, zastavljane išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin Maribor, Gosposka ulica 18

Continental

na ugodne mesečne obroke **IVAN LEGAT** Maribor, Vetrinjska ul. 34 Ljubljana, Prešernova ul. 10

OKASA tablete Pri spolni slabosti lahko poskusite

OKASA tablete za moške 100 komadov din 220— proti povzetju

Zastopnik: Lekarna **Mr. Rožman Miroslav** Beograd — Terazije 5

Ogl. reg. s. 5846 36

Širite »Večernik«